

**ABD ENERJİ VE İKLİM POLİTİKALARININ KÖMÜRÜN GELECEĞİNE ETKİSİ:
BİRİNCİ YILINDA TRUMP DÖNEMİNİN ANALİZİ**Dr. Sırrı UYANIK **ÖZET**

Enerji ve iklim politikalarının yönü açısından hem ABD özelinde hem de küresel ölçekte en önemli konulardan birisini kömür konusunda alınacak kararlar oluşturmaktadır. Bu bağlamda ABD’de Trump yönetiminin son bir yıldaki uygulamalarının, düşüşe geçmiş bulunan kömür sektörünü kısa-orta vadede yeniden canlandırmaya yetip yetmeyeceği konusu–ABD’nin hem dünya siyasetindeki başat konumu hem de kömür üretim ve ihracat kapasitesi dikkate alındığında– önemli bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Temel olarak bu soruyu cevaplama amacıyla olan bu çalışmada öncelikle, tarihsel bir perspektifle, Obama ve Trump dönemleri enerji ve iklim politikaları karşılaştırmalı olarak küresel enerji gelişmeleri ışığında sosyo-ekonomik ve siyasal bağlamda neden-sonuç ilişkileriyle birlikte kaynaklar taranarak analitik bir bakış açısıyla incelenmekte ve ulaşılan bulgu ve sonuçlar üzerinden önümüzdeki yıllara dair sürdürülebilirlik açısından öngörülerde bulunulmaya çalışılmaktadır. Son on yılda ABD’de doğalgazın ve yenilenebilir enerjilerin yükselişine rağmen kömür, enerji güvenliğine olan katkısı ve elektrik arzındaki kritik rolü ile temel enerji kaynağı olarak önemli konumunu kısmen de olsa sürdürmekte ve bu çerçevede özellikle son bir yılda ABD kömür sektöründe bir canlanma gözlenmektedir. Trump’ın enerji politikalarının da desteğiyle kömürde yaşanan bu canlanma belki bir süre daha devam edebilecektir. Öte yandan bu gelişmelerin çağımızın enerji dönüşümünün tarihsel yönünü değiştirmeye yetmeyeceği de ortaya çıkmaktadır. Bir diğer deyişle orta-uzun vadede yenilenebilir enerjilerin yükselişi karşısında (ve ABD örneğinde kaya gazının da keskin rekabetiyle) kömürün konumunu koruması bir yana, düşüşünü durdurmasının bile çok zor olacağı tespiti, bu çalışmanın en önemli bulguları arasındadır. Enerjinin geleceğini belirlemede başat aktörün ekonomik ve teknolojik dönüşüm olacağı ve bu açıdan siyasetin tek başına yetersiz kalacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ABD İklim ve Enerji Politikaları, Kömür, Enerji Dönüşümü.

Jel Sınıflandırma Kodları: Q01, Q35, Q48.

* KTO Karatay Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi, Enerji Yönetimi Bölümü, 42020, Karatay, Konya, Türkiye, e-mail: sirri.uyanik@karatay.edu.tr

IMPACT OF US ENERGY AND CLIMATE POLICY ON THE FUTURE OF COAL: ANALYSIS OF TRUMP ERA IN ITS FIRST YEAR

ABSTRACT

A couple of years before President Trump took over the Office, coal had been in decline as a domestic industry and fuel in the US. Thus, whether "Trump's favorable energy and climate policies help revive coal again or these will be enough to sustain the coal" will rise as an important question not only in USA but also globally. The aim of this article is to answer this question which has a profound importance and relevance to the future of global energy and climate debate in this study with this background, Obama-era policies on the one hand and the last year's implementations (Trump era), related to coal industry on the other hand, has been comparatively reviewed and analyzed using different tools and sources. In anticipating future developments in a historical perspective, the role and direction of current energy transformation is taken into consideration within the global economic and political context. As, a matter of fact, coal as primary energy source and the main fuel in power generation is still important especially in providing energy security and baseload reliable power. Additionally, There has indeed been (with the additional support of Trumpian policies) same reversal of Obama era regulations and a kind of revival in coal industry in the last year. Therefore, it maybe that (which is already the case) Trump's energy policies provide a relief to coal in the transition period as a bridge fuel. However, these developments will not be able to change course of energy transformation of our times, which is towards a system based on renewables energies in the long run. It is certainly going to be the case that eventually against rise of renewables and the competitive abundant shale gas, it will be very difficult for coal to sustain let alone revive. Thus, policy alone will not suffice to determine the future of energy, rather it is the economic and technological transformation that will matter.

Key Words: *US Energy and Climate Policy, Coal, Energy Transformation.*

Jel Classification: *Q01, Q35, Q48.*

1. GİRİŞ

Temel bir enerji kaynağı olarak kömür, tarih sahnesine çıkıp sosyo-ekonomik yaşamın ve ekonomik büyümenin ana itici güçlerinden biri olageldiği son iki yüzyıl boyunca inişli çıkışlı seyrine ve kaynak olarak ardılları olan petrol ve doğalgazın bugünkü stratejik önemlerine rağmen özellikle elektrik üretiminde (bugün bile dünya elektrik üretiminin %40'ı) başat konumunu korumuştur (IEA, 2017). 2008-2014 yılları arasında (ekonomik kriz sonrasında) özellikle Çin ve Asya'da kömüre olan talep artışı ve fiyatlardaki yükselme nedeniyle (artan ihracatla da birlikte) Amerikan kömür endüstrisi güçlenme eğilimine girmiştir. Ancak görel olarak daha ucuz bir yakıt haline gelen kaya gazı ve Obama döneminin son yıllarındaki politikalar, 2015'ten itibaren kömür endüstrisini olumsuz etkilemeye başlamıştır. Öyle ki, ülkenin (hatta dünyanın) en büyük maden şirketlerinden üçü ve sayısız küçük firma

iflas başvurusunda bulunmuştur (Houser vd., 2017). Bu arada kömür sektöründeki istihdam yüz yıl öncesinin 1 milyonluk rakamlarından 2011’de 130 bine kadar gerilemiştir. Bu şartlar altında, Donald Trump Başkan adayı olarak kampanya sırasında kömür endüstrisine ve madencilere büyük vaatler ve umutlar vererek seçilmiştir.

Bu çalışmada da ayrıntılı biçimde karşılaştırmalı tablolar eşliğinde ortaya konulduğu gibi, Obama dönemi enerji ve iklim politikaları nedeniyle gerileyen kömür üretim ve kullanım hacimlerinde, Trump politikalarının ilk uygulama yılında bir canlanma gözlenmeye başlanmıştır. ABD’de kömürün bu ivmeyi sürdürüp sürdüremeyeceği önemli bir soru olarak gündemdedir. İklim değişikliği kaygıları, kaya gazının hızlı yükselişi ve geleceğin enerjisi olarak yenilenebilir enerjilere olan ilgi ve eğilim (“Zamanın Ruhu”) karşısında emisyonlar konusunda dezavantajlı olan kömürün dayanma ve direnme gücünün ne olacağı önemli bir soru olarak karşımızdadır. Küresel olarak en önemli elektrik enerjisi kaynağı olan kömürün geleceğine ilişkin değerlendirme ve tahminlerde bulunmak kolay gibi görünse de aslında zordur. Çünkü her ne kadar (yenilenebilir enerjiye doğru) yeni bir enerji dönüşümünün eşliğinde olduğumuz bir çağda yaşıyor olsak da bazı ekonomik, sosyal-siyasi gerçekler ve nedenler (örneğin şebeke güvenliği gibi teknik gerekçeler) kömürü tekrar öne çıkarmakta ve bu kaynağa tekrar hayat vermektedir. Bu nedenle, geçmişte de bir kaç kez “Yakıtların Kralı Öldü” (Sanlı, 2017) biçiminde nitelemeler yapıldıysa da her seferinde güçlenerek dönüşüne şahit olunan kömürün Trump Dönemi sonundaki konumu ve bu konumdan dolayı hem ABD de hem de küresel iklim ve enerji politikalarında ne gibi bir iz bırakacağı konusu izlemeye değer olacaktır. Bu çalışmada kaynak ve arşiv araştırması yöntemleriyle akademik çalışmalar, medya ve internet kaynakları taranarak incelenip analiz edilmiş ve bu soruya cevap verilmeye çalışılmıştır.

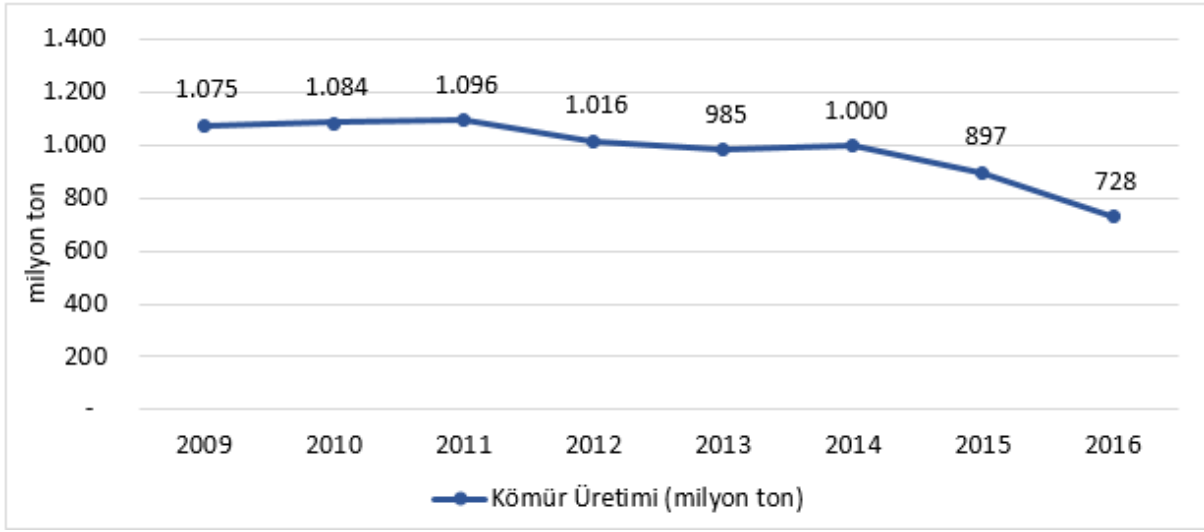
2. OBAMA DÖNEMİ ENERJİ - İKLİM POLİTİKALARI VE KÖMÜR

Obama dönemi enerji ve iklim politikalarına damgasını vuran en önemli adımlardan biri Paris Anlaşması’na taraf olunması ve emisyonlarla ilgili taahhütlerdir. Buna göre emisyonlar konusunda federal düzeyde belirlenen standartlar uyarınca eyalet uygulama planları yapılacak ve sonuçta 2030’a kadar elektrik üretim sektörü karbon emisyonlarında %32 azalma sağlanacaktı (EY, 2017). Bu azaltıma yönelik detaylı düzenlemeler pratikte esas itibarıyla teknolojileri eskimiş santralleri hedeflemiştir. Obama dönemi boyunca, EPA (*Environmental Protection Agency* – Amerikan Çevre Koruma Dairesi) aslında yalnızca CO₂ değil, diğer kirletici emisyonlara ve atık su kullanımı ve deşarjına ilişkin daha sıkı standartlar, sınır değerler ve denetimler getiren bir dizi düzenleme yapmıştır (EPA, 2011; EPA, 2014; EPA, 2015; EPA, 2016).

Öte yandan Obama dönemindeki bu politikaların Avrupa ülkelerindeki radikal “*coal-exit*” (elektrik üretiminde “kömüre veda”) yaklaşımlarına benzer bir uygulama olmadığı, aksine kömür kullanımının azaltılarak ama denetimi ve sürdürülebilir bir şekilde devam etmesinin hedeflendiği görülmektedir. Ayrıca “Karbon Tutma ve Depolama” [*CCS-Carbon Capture and Sequestration*

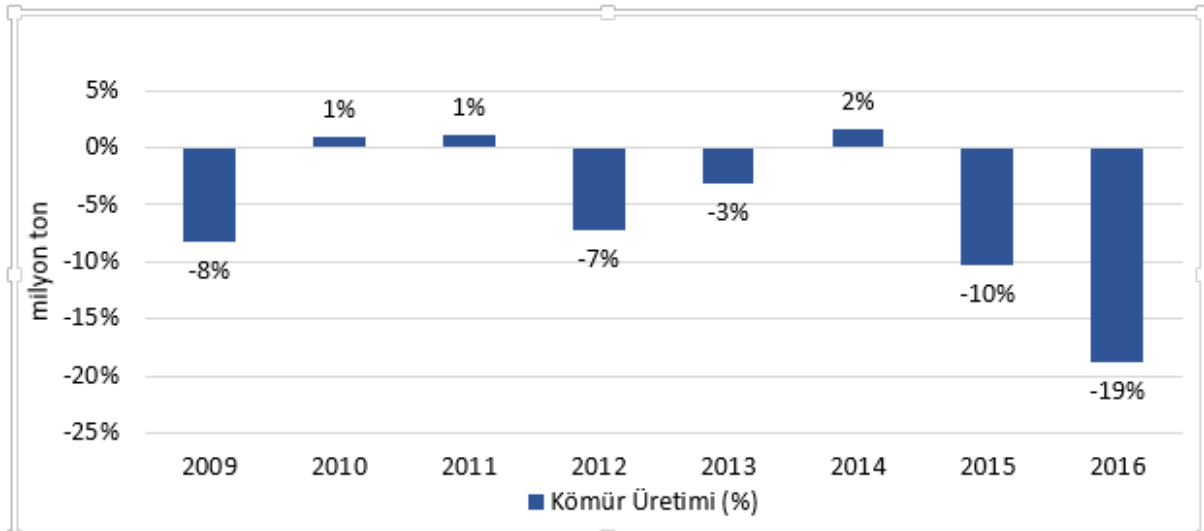
(Storage)] olmak üzere temiz kömür teknolojilerine öncelik verilmesinin de Obama dönemi enerji politikalarının önemli bir ayağı olduğunu hatırlatmak gerekir (Holden, 2009). Ancak piyasa gerçeklerine bakıldığında, yukarıdaki şartlar altında 2040'a kadar yalnızca bir yeni kömürlü santralin devreye girebileceği değerlendirilmesi de yapılmıştır (Houser vd, 2017). Rakamlara bakıldığında özet olarak, Obama döneminin başında (2008 yılında) 1.1 milyar ton civarlarında olan kömür üretimi dönemin sonunda (2016 yılında) 728 milyon tona kadar gerilemiş (Şekil 1, 2), kömürden elektrik üretimi de %45'lerden %30'lara düşmüştür (Şekil 3).

Şekil 1. ABD Kömür Üretiminin Seyri (Obama Dönemi)

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2018a) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

Şekil 2. ABD Kömür Üretiminde Değişim (Obama Dönemi)*

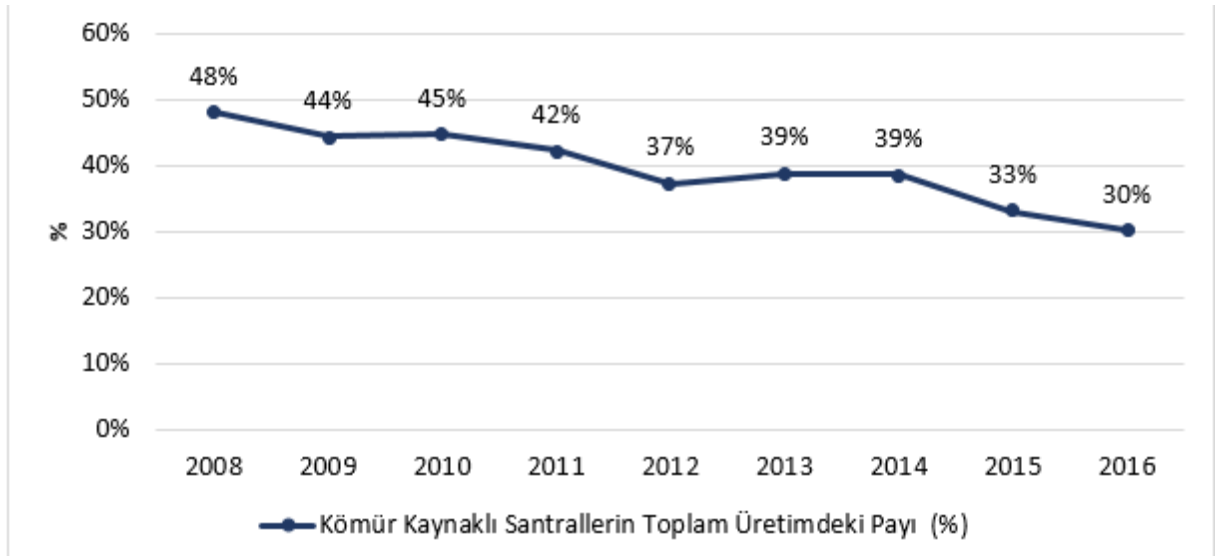
*Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2018a) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

Öte yandan özellikle adı Obama dönemi enerji politikalarıyla neredeyse özdeşleşen ve bir halkla ilişkiler başarısı yakalayan “Temiz Enerji Planı-TEP” (Clean Power Plan-CPP)’nin aslında uygulamaya

bile geçemeyen bir girişim olduğunu belirtmek gerekir. Çünkü 2015 Ekim ayında EPA tarafından ilan edilen ve 2022’de yürürlüğe girmesi öngörülen bu planın Cumhuriyetçilerin ve bazı eyalet hükümetlerinin yoğun muhalefeti ve hukuki mücadeleleri sonucunda, ilanından yalnızca 5 ay sonra (zaten Trump döneminden de önce), Şubat 2016’da Yüksek Mahkeme tarafından yürütmesi durdurulmuştur (Matt, 2017). Dolayısıyla bu planın aslında kömür kullanımı üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığını söylemek gerekir. Belki tek dolaylı etkisi yatırımcı şirket ve piyasa oyuncularının yatırım kararlarını olumsuz etkilemesi ya da mevcut kömür santral işletmelerinin “erken kapatma” kararlarına yol açması olmuş olabilir. Uluslararası alanda ise bu plan daha çok Paris Anlaşması’na bir hazırlık söylemi gibi algılanmıştır (Sandalow, 2015).

Bu planın aslında Clinton kampanyasına zarar verdiği de iddia edilmiştir. Çünkü Amerikan kamuoyu genel itibarıyla ve ilke olarak karbon azaltımı önlemlerini desteklese de, özellikle algısı pahalı bulunan ve sosyal maliyeti yüksek (ve de yukarıdan aşağıya dikte şekliyle yapılan) düzenlemelerin özellikle orta batıdaki Göller Bölgesi ile madenciliğin ekonomilerinde önemli yer tuttuğu iç bölgelerde çok tepki çektiği bilinmektedir (Taylor, 2016).

Şekil 3. ABD Elektrik Üretiminde Kömür Payının Oransal Değişimi (Obama Dönemi) (%)*

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2018b) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

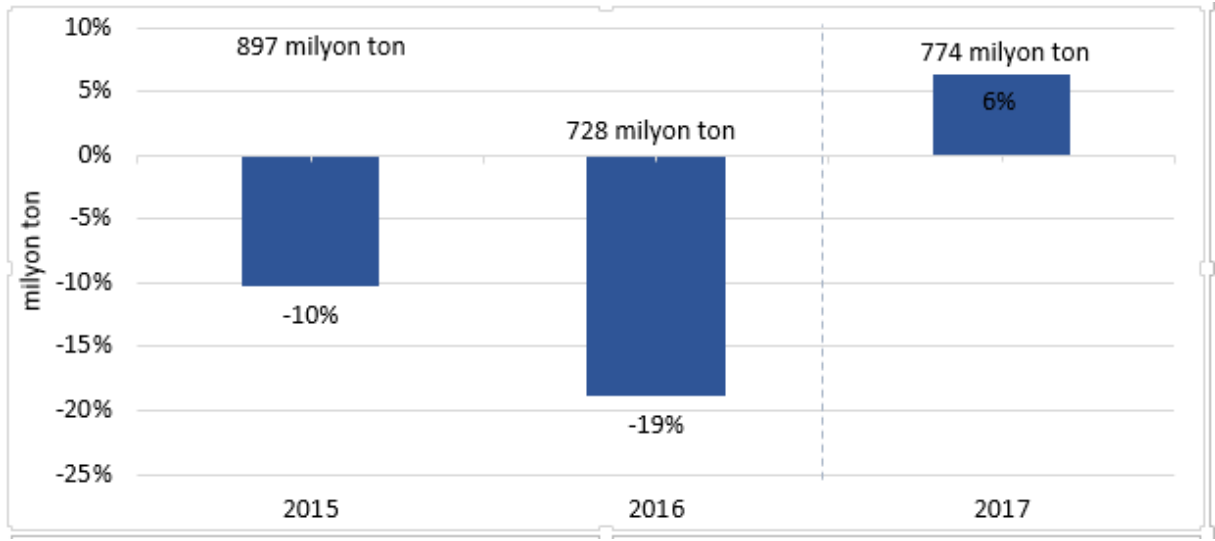
3. TRUMP DÖNEMİNİN İLK YILINDA KÖMÜR PİYASASINDAKİ HAREKETLİLİK

2017 başında göreve başlayan Trump’ın ilk icraatlarından birisi “EPA”nın bütçesini %31 oranında kırmak olmuştur (Wolfe, 2017). Oklahoma Başsavcısı olan ve Temiz Enerji Planı’na karşı dava başlatan Pruitt’in EPA başkanlığına atanması da Trump’ın enerji ve iklim politikasında adeta bir “Devr-i Sabık” yaratma niyetinin açık göstergesidir (EY, 2017; The Economist Intelligence Unit, 2017). Bu arada Trump yönetiminin kömürle ilgili eylem planının taslağının endüstri çevrelerince (özellikle

Murray Energy Corporation patronu Bob Murray tarafından) hazırlandığı da belirtilmiştir (The Economist, 2018).

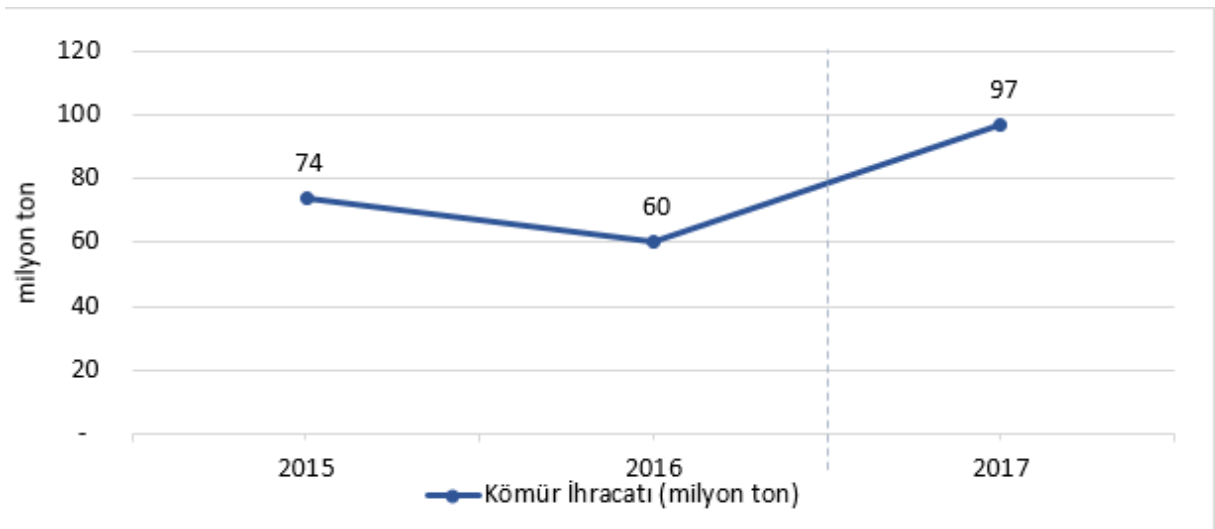
Yeni Başkanın “kömüre açılmış savaşı durduracağız” sözüyle özetlenen ve bir Başkanlık Kararnamesi (The White House, 2017) ile desteklenen “kömürü canlandırma” ya da “Obama dönemi çevresel düzenlemelerini geri çevirme” uygulamaları da ilk günlerden itibaren başlamıştır. Aşağıda sonuçları özetlenen bu uygulamaların en azından 2017 yılı için kısmen küresel ekonomideki lehte gelişmelerin de yardımıyla ilk yılın sonunda hedefine ulaşmış olduğu söylenebilir.

Şekil 4. Kömür Üretiminde Obama Dönemi Son İki Yılı İle Trump’ın İlk Yılı Karşılaştırması *

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2018a) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

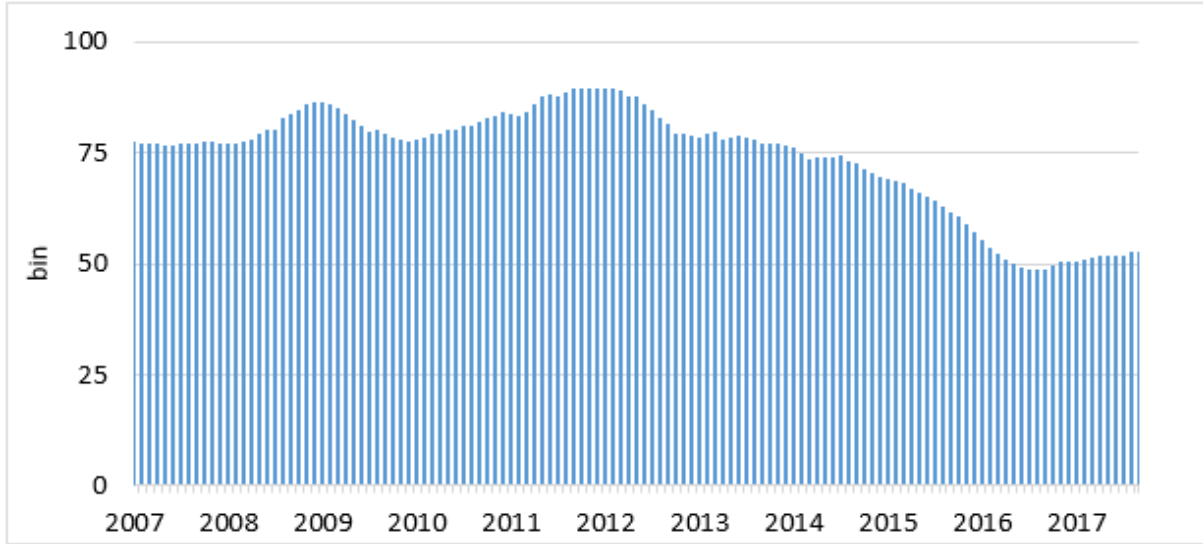
Şekil 5. Kömür ihracatında obama dönemi son iki yılı ile trump’ın ilk yılı karşılaştırması *

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2018a) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

Trump döneminin ilk yılının (2017) sonunda, göstergelere bakıldığında (Crooks, 2017a); 2016'ya kıyasla kömür üretiminin (Şekil 4) %6,5 yükseldiği (728 milyon tondan 774 milyon tona), kömür ihracatının da (Şekil 5) %61 artarak 97 milyon tona (EIA, 2018) çıktığı gözlenmektedir. Kömür piyasasında da fiyatlar yukarı yönlü hareket etmiş ve 2016'ya kıyasla %50 civarında yükselmiştir. Ayrıca kömür sektöründe çalışan sayısı (Şekil 6) az da olsa artış göstermiştir (Reuters, 2017; Roberts, 2018). Aynı dönemde kömür madenciliği yatırımlarında ve küresel maden yatırımcılarının getiri oranlarında da artışlar izlenmektedir. Kömürün elektrik üretimindeki payı ise 2016'daki dip seviyelerden (%30) az da olsa yükselerek 2017'de tekrar %32'lere ulaşmıştır (Crooks and Kao, 2017). 15-16 aydır süren görünürdeki bu canlanma ve kömürün adeta küllelerinden doğması olgusunun, sürdürülebilir bir durum olup olmadığı sorusu ABD bağlamında çok tartışılan bir konudur.

Şekil 6. Amerikan kömür madenciliği sektöründe (doğrudan) istihdamın gelişimi*

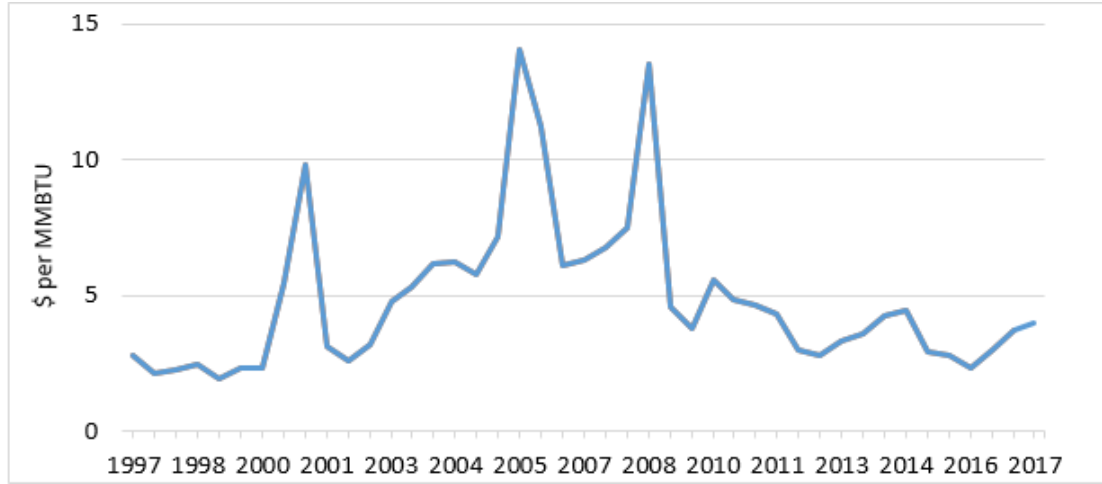

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2017) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

4. KÖMÜRDEKİ CANLANMA NE KADAR SÜRDÜRÜLEBİLİR?

Bazı araştırmacı ve piyasa yorumcularına göre (Roberts, 2018; Crooks, 2017b), yukarıdaki gelişmeler aslında “Zamanın Ruhü”na aykırıdır. Çünkü bu artışlar doğrudan tek başına Trump politikaları ile ilintili olmayabilir. Gözlenen canlanmanın gerçek nedenlerinden biri, doğalgaz fiyatlarındaki nispi ve geçici artışın etkisiyle kömürün tekrar rekabetçi hale gelmesi ve piyasanın bu avantajı kullanmasıdır (Şekil 7).

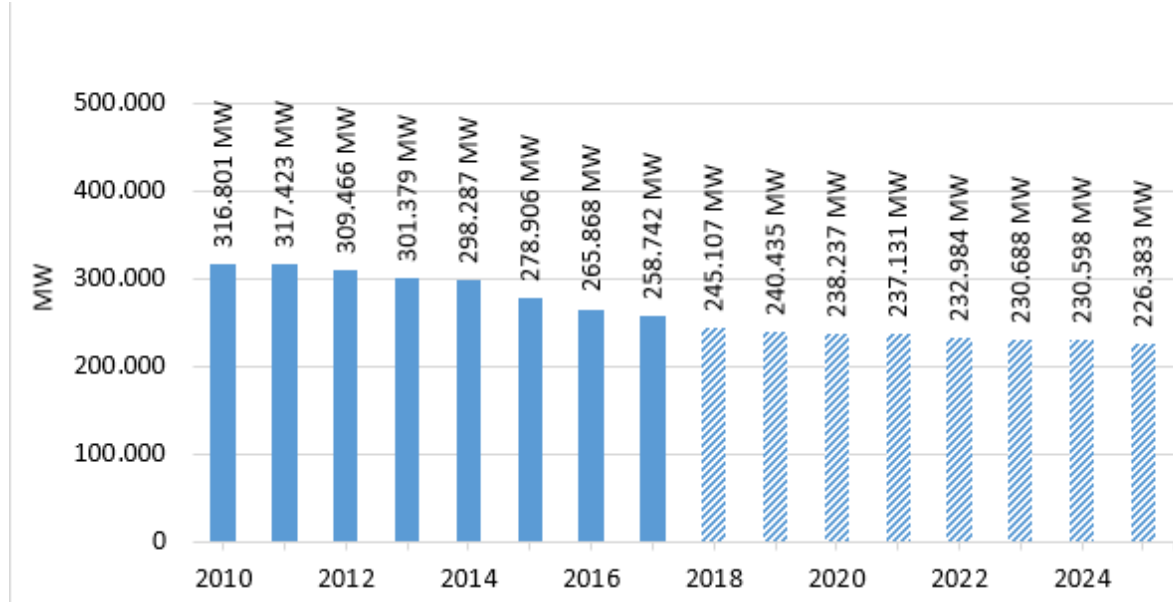
Şekil 7. Amerikan iç piyasasında doğalgaz fiyatları (2000-2015)*

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2017) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

Oysa orta ve uzun vadede, yaşlanma nedeniyle kademeli olarak her yıl 6-9 GW arası kömürlü santralin devreden çıkmasının beklendiği ifade edilmiştir (Şekil 8). Buna karşın, yeni bir kömürlü santral planlaması da yatırımcıların gündeminde bulunmamaktadır. Bu saptamayı 38 GW'lık yeni güneş planlamasıyla karşılaştırdığımızda “Tarihin Yönü” ya da “Zamanın Ruhu” daha iyi anlaşılır. Yeni yatırımlar daha çok doğalgaz ve yenilenebilir enerjilere yönelmektedir.

Şekil 8. Kömür yakıtlı santrallerin yıllara göre kapasite tahminleri*

* Bu şekil Reuters (2017) ve EIA (2017) kaynaklarından derlenen verilerle düzenlenmiştir.

Bu noktadan hareketle, enerji analisti Victor (2016)'un, Trump'ın 4 yıllık döneminin ABD enerji politikalarının ana eksenini değiştirmeye yetmeyeceği tezine katılmamak elde değildir. Buna göre, aslında siyasetten çok ana aktörler olarak endüstri ve özel sektör, kısa dönemde temiz ve verimli kömür teknolojilerine yönelecek, uzun dönemde ise kömürün nihai çöküşünü de yönetecektir. Bu bağlamda

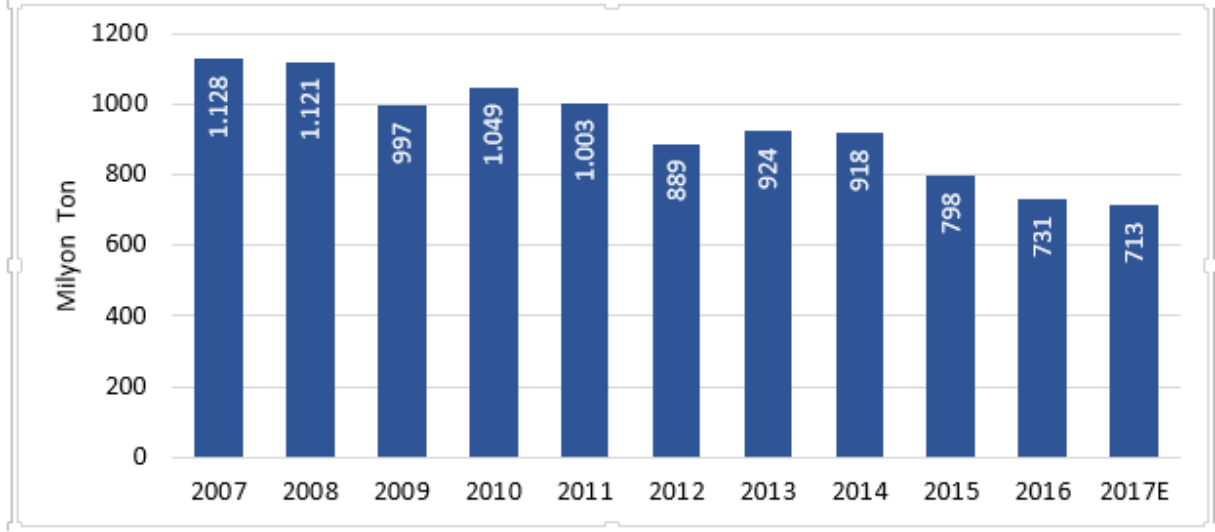
ihracatın sürdürülebilirliği konusu da tartışmalıdır. Çünkü Asya’da kömür talebi ülkelere göre değişken biçimde sürerken önemli pazarlar olan büyük Avrupa ülkeleri ile Japonya, kömür kullanımını azaltmayı, hatta bir kısmı 2022-2030 yılları arasında kömürden tamamen çıkmayı planlamaktadırlar. Bu nedenle çok değişken bir ihracat pazarına olan bağımlılığın, yatırımları ne kadar artırabileceği kuşkuludur.

Kömür için bir başka olumsuz etken ise Amerikan kaya gazının uluslararası pazarlarda (iç piyasadaki gibi) Amerikan kömürüne rakip olmasıdır. Bu da kömürdeki canlanmanın geçici ve istisnai olmasını sağlayacak gelişmelerdendir. Beklenen doğalgaz bolluğu nedeniyle doğalgaz fiyatları "normal"e döndüğünde kömürün rekabetçi özelliğini kısa zamanda kaybedeceği öngörülmektedir. Bu anlamda kömürün dezavantajı, aslında iklim politikaları değil kaya gazı ve petrolünün bolluğu olduğu söylenebilir.

Bu noktada daha ileri giderek sadece kömürün değil, esasında bütün fosil yakıtların uzun dönemde "ölü" kabul edilmesi gerektiğini vurgulayan analistlere de rastlanmaktadır (Meyer, 2017). Onlara göre Trump’a rağmen fosil yakıtların geleceği yoktur; çünkü yenilenebilir enerjinin çıkış gibi gelişimi engellenemez. Aynı konuda “*Science*” adlı bilim dergisinde bir makale kaleme alan Eski ABD Başkanı Barack Obama da aynı vurguyu yapmaktadır (Obama, 2017; Wolfe, 2017). Obama’nın bu görüşleri yukarıda özetlenen kendi döneminin enerji ve iklim politikalarına ilişkin tespitlerle de uyum içindedir.

Aslına bakılırsa, kömürün geleceğine yönelik olarak uygulamada en önemli belirleyici etmenlerden birinin Çin’in kömür talebi ve kömür politikası olacağını belirtmeliyiz. Çünkü küresel tüketimin yarısından fazlasını tek başına bu ülke kullanmaktadır. Daha 2013’te küresel kömür talebinin 2040’a kadar %39 artacağını öngören Amerikan Enerji Enformasyon Dairesi (*Energy Information Administration- EIA*), 2017’de bu tahminini sadece %1’lik bir büyüme düşürerek güncellemiştir. Bir başka deyişle, kömür talebi artık zirve yapmayacak ve 2040’a kadar yatık bir seyir izleyecektir. Bu öngörüye göre, en önemli ülke olan Çin’in talebinin zirveyi görüp 2023 sonrası düşüşe geçmesi, diğer bölgelerin kömür talebinin ise farklılık göstermekle birlikte, bundan böyle çok az artarak istikrarlı bir seviyede uzunca kalması (tahminen 2050’ye kadar) beklenmektedir (EIA, 2017). Kömürlü santrallerin sayısı ve kurulu güçlerindeki artışın 2000’li yıllardaki iki haneli rakamlardan 2013 yılında %2,9’a kadar düştüğü gözlenmiştir (The Economist, 2015).

Şekil 9. Amerikan iç piyasasında kömür tüketimi*

* Kaynak: Roberts (2018).

Bir başka değişken ise Amerikan iç piyasasında kömür talebinin son yıllardaki düşüş eğilimini sürdürmekte olduğudur (Şekil 9). İç tüketim 2006-2016 yılları arasındaki on yılda %34 oranında azalarak 730 milyon tona düşmüştür. (şekil 9'da 720 milyon yazıyor, düzeltmekte yarar var, şekli ya da metni)

Bütün bunlara rağmen unutulmamalıdır ki, teknolojik gelişme, siyasi irade ve regülasyon kararlarının belirleyici etkileri her zaman olduğu gibi sürpriz sonuçlara yol açma potansiyeline sahiptir.

5. ELEKTRİK ARZ GÜVENLİĞİ PERSPEKTİFİNDEN KÖMÜR VE YENİLENEBİLİR ENERJİLERİN SINIRLARI

Kömür endüstrisinin savunma konumunda bulunduğu ve bir yandan da santral-maden kapanışlarını önleme çabasında olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda elektrik sisteminde şebeke güvenliğini (ve devamında ulusal güvenliği) de gerekçe göstererek ABD yönetiminin yasal tedbirler olarak (dolaylı olarak kömüre de destek çıkmasını) ısrarla savunular bulunmaktadır (Crooks, 2017c). Bu önermede, yenilenebilir enerjilerin şebeke güvenliğini sarsmadan sınırsız biçimde artırılamayacağı gibi teknik bir gerekçenin rolü bulunmaktadır (Uyanık, 2015). Bu bağlamda mevcut şartlarda yenilenebilir enerjilerin kurulu elektrik güç kapasitesindeki üst limitinin %45 civarında olabileceği öngörülmüştür (EIA, 2017).

ABD Enerji Bakanlığı'nın başlattığı "Elektrik Piyasalarında Güvenilirlik" başlıklı araştırma, kritik önemdeki "tam-yük, emre-amade" kaynakların erozyonu hususuna eğilmektedir. Bu kapsamda, çalışma, artan yenilenebilir enerjiler nedeniyle rekabetçiliğini kaybeden kömürlü santrallerin kapanmaya zorlanmasının şebeke güvenliğini riske attığı ve hatta 'blackout' tehlikesi ihtimalinin belirdiğini vurguluyor (Crooks, 2017c). Bu noktadan hareketle de "enerji güvenliği gerekçesi" ile ekonomik olmasa da bazı nükleer ve kömür santrallerinin çalıştırılması ve desteklenmesi konusunda bir tasarı hazırlandığı

kamuoyuna yansımıştır. Ancak yürürlüğe girmesi ya da uygulamasının zor olduğu da belirtilmektedir (Dizard, 2017).

IHS Markit (2017) isimli araştırma kuruluşu yayınladığı bir raporla enerji çeşitlendirmesindeki zafiyetin (kendi deyimiyle nükleer ve kömürün dışlanması) elektriği daha pahalı ve şoklara karşı dirençsiz hale getireceğine, bu nedenle de, kapanma tehdidi altındaki kömür santrallerinin mali olarak desteklenmesi gerektiği sonucuna vurgu yapmaktadır. Bu desteklerin piyasa bozucu değil, aslında yenilenebilir teşvikleriyle bozulmuş piyasayı düzeltici yönde etki yapacağı da öne sürülmektedir (IHS, 2017; Crooks ve Kao, 2017).

Özet olarak bu yaklaşım, uzun vadede nihai olarak yenilenebilir enerjilere dayalı bir sisteme doğru geçiş sürecinde olduğunu kesinlikle kabul etmekle birlikte, geçiş süreci boyunca güvenilir/kesintisiz (*baseload*) bir kaynak olarak kömürün kesinlikle (bir diğer deyişle “köprü yakıtı” olarak) gerekli ve elzem bir rolü olduğunu öne sürüyor (Bordoff, 2016). Gerçekçi bakış açısı ile bu rolü doğru değerlendirmek ve hızlı bir kömürden çıkış (*coal-exit*) hamlesinin (diğer ekonomik ve sosyal sakıncalar yanında) enerji güvenliğini (yenilenebilir enerjilerdeki kesintililik nedeniyle) riske atma tehlikesinin bulunduğunu da eklemektedir (Wolfram, 2018).

6. SONUÇ

ABD Başkanı Trump, daha çok fosil yakıt (özellikle kömür) üretimini teşvik sözü ve sıkı çevresel düzenlemeleri esnetme söylemiyle iktidara gelmiş ve dağımık bir biçimde de olsa sözlerinin bir kısmını yerine getirmiştir. Buna karşın ABD Başkanı Trump’ın, tutarlı ve sürdürülebilir bir enerji ve iklim politikası ortaya koyabilmiş olduğunu söylemek mümkün değildir. Üstelik, kömür kullanımındaki artış rakamlarının ne kadarının geçen 14 ayda Trump yönetimince alınan idari kararlara dayandırılacağı de (gazın pahalılaşması ve konjonktür gibi başka ekonomik nedenleri de olduğundan) kuşkuludur. Dolayısıyla Trump’ın söylem ve uygulamalarının enerji ve kömür politikaları üzerindeki etkisini değerlendirmek için erken görünse de, Amerika’da bir kömür rönesansının gerçekleşebilmesi için aşağıdaki şartların neredeyse hepsinin birden gerçekleşmesi gerektiğini ileri sürmek yanlış olmaz (Houser vd., 2017): 1) Çin ve diğer Asya ülkelerinin kömür taleplerinin güçlü olarak devam etmesi, 2) Doğalgaz fiyatlarının yüksek seyretmesi, 3) Yenilenebilir teknolojilerin kesintililik probleminin enerji depolama yöntemleri yoluyla gözükebilmesi olgusunun gecikmesi, 4) Amerika Enerji Bakanlığının kömür santrallerini kurtarma planının yasallaşarak etkin bir şekilde uygulanması, 5) Amerikan Çevre Koruma Dairesi’nin kömür madenciliği ve santrallerine ilişkin kurallarda öngördüğü gevşeme ve esnetme düzenlemelerini tam anlamıyla uygulamada yürürlüğe koyabilmesi ve bu konudaki dava ve itirazları etkin biçimde bertaraf etmesi.

Yönetimin siyasi kararlılık gösterisine, ekonomik bazı gerçeklere ve son bir yılda kömür lehine sayılabilecek gelişmelere rağmen yukarıdaki şartlardaki kısmi gerçekleştirmelerin ABD kömür sektörü için önümüzdeki yıllarda canlanma değil belki ama geriye gidişin bir süre daha durdurulabileceği bir

yatay seyir olabileceğini ama uzun dönemde kömürün işinin zor olduğunu işaret etmek gerekir. Bir diğer deyişle kısa vadede yukarıdaki politikalar kömürü desteklese de, uzun dönemde bu destekler de “Zamanın Ruhu”na yenik düşecek ve ekonomik-teknolojik dönüşüm yenilenebilir enerjilerin nihai zaferini ilan edecektir.

KAYNAKÇA

- Bordoff, J. (2016), “America’s Energy Policy - From Independence to Interdependence”, Center for International Relations and Sustainable Development, <https://www.cirsd.org/en/horizons/horizons-autumn-2016--issue-no-8/americas-energy-policy-from-independence-to-interdependence> (Erişim Tarihi:13.01.2018).
- Chester, M. (2017), “President Obama’s Energy and Environmental Legacy”, Chester Energy and Policy, September 11, <http://chesterenergyandpolicy.com/2017/09/11/president-obamas-energy-and-environmental-legacy/>
- Crooks, E. (2017a), “Coal’s US Comeback Fuelled by Rival”, Financial Times, August 26, <https://www.ft.com/content/0b46c740-8925-11e7-bf50-e1c239b45787>
- Crooks, E. (2017b), “Coal Hits a Plateau”, Financial Times, September 19, <https://www.ft.com/content/966cb972-9d22-11e7-8cd4-932067fbf946>
- Crooks, E. (2017c), “The Lights are Dimming on King Coal’s Hold over Energy Markets”, Financial Times 16 August, <https://www.ft.com/content/c114ba06-826c-11e7-a4ce-15b2513cb3ff>
- Crooks, E.; Kao, J. (2017), “The Future of Coal in Seven Charts”, Financial Times, September 19, <https://www.ft.com/content/82f9087c-9cdd-11e7-8cd4-932067fbf946>
- Dizard, J. (2017), “Trump’s Backing Counts Little for Coal Lobbyists”, Financial Times, November 4, <https://www.ft.com/content/80e522b4-c07d-11e7-b8a3-38a6e068f464>
- EPA (2011), “EPA Announces Mercury and Air Toxics Standards (MATS) for Power Plants - Rules and Fact Sheets” United States Environmental Protection Agency, <https://www.epa.gov/mats/epa-announces-mercury-and-air-toxics-standards-mats-power-plants-rules-and-fact-sheets>, 21 December
- EPA (2014), “EPA’s 2015 RCRA Final Rule Regulating Coal Combustion Residual (CCR) Landfills and Surface Impoundments At Coal-Fired Electric Utility Power Plants” United States Environmental Protection Agency, <http://www.regulations.gov/contentStreamer?documentId=EPA-HQ-RCRA-2009-0640-12034&disposition=attachment&contentType=pdf>, December
- EPA (2015), “Carbon Pollution Emission Guidelines for Existing Stationary Sources: Electric Utility

- Generating Units”, Federal Register, 80(5), <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/FR-2015-10-23/pdf/2015-22842.pdf>, 23 October
- EPA (2016), “Final Cross-State Air Pollution Rule Update”, United States Environmental Protection Agency, <https://www.epa.gov/airmarkets/final-cross-state-air-pollution-rule-update>, 7 September
- EIA (2017), “International Energy Outlook 2017”, US Energy Information Administration, 14 September, [https://www.eia.gov/outlooks/ieo/pdf/0484\(2017\).pdf](https://www.eia.gov/outlooks/ieo/pdf/0484(2017).pdf).
- EIA (2018a), “Monthly Energy Review 2018”, US Energy Information Administration, <https://www.eia.gov/totalenergy/data/browser/>
- EIA (2018b), “Electric Power Monthly 2018”, US Energy Information Administration, <https://www.eia.gov/electricity/monthly/>.
- EY (2017), “US Energy Policy in the Trump Administration and 115th Congress”, [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-us-energy-policy-in-the-trump-administration/\\$File/EY-us-energy-policy-in-the-trump-administration.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-us-energy-policy-in-the-trump-administration/$File/EY-us-energy-policy-in-the-trump-administration.pdf), January
- Holden, M. Jr (2009), “Energy Policy and The Obama Administration: Some Choices and Challenges”, Energy Law Journal, 30(2), 405, <http://www.felj.org/sites/default/files/docs/elj302/16energy-policy-and-the-obama-administration091019.pdf>
- Houser T.; Bordoff, J.; Marsters, P. (2017), “Can Coal Make a Comeback?”, Columbia / SIPA Center on Global Energy Policy, <http://energypolicy.columbia.edu/research/report/can-coal-make-comeback>, April
- IEA (2017), “Renewables information: Overview (2017 Edition)”, S.5, <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/RenewablesInformation2017Overview.pdf>
- IHS Markit (2017), “Ensuring Resilient and Efficient Electricity Generation”, https://www.globalenergyinstitute.org/sites/default/files/Value%20of%20the%20Current%20Diverse%20US%20Power%20Supply%20Portfolio_V3-WB.PDF, September
- Meyer, G. (2017, 19 July), “Coal has no future, says US railroad boss”, Financial Times
- Obama, B. (2017, 9 January), “The Irreversible Momentum of Clean Energy”, Science, DOI: 10.1126/science.aam6284
- Roberts, D. (2018, 4 January), “One Year in, is Trump Helping the US Coal Industry”, Vox Media, <https://www.vox.com/energy-and-environment/2018/1/4/16848650/trump-coal-industry-2017>
- Sandalow, D. (2015, 10 August), “Clean Power Plan Commentary from around the World”, Columbia

/ SIPA (Center on Global Energy Policy),
<http://energypolicy.columbia.edu/research/commentary/clean-power-plan-commentary-around-world>

Sanlı, B. (2017), “Is Coal Dead Yet Again?”, Turkish Journal of Energy Policy, 2(5), Basım tarihi 20 Aralık 2017.

Taylor, J. Prof. (2016, 26 December), “Trump’s Energy Policy: 10 Big Changes”, Forbes,
<https://www.forbes.com/sites/jamestaylor/2016/12/26/trumps-energy-policy-10-big-changes/#a261e517cd9b>

The Economist (2015, 28 March), “In the Depths”, Coal Mining, 60.

The Economist (2018, 20 January), “Minding Grandma”, Coal, 42-43.

The Economist Intelligence Unit (2017), “Industries in 2018”, December,
https://www.eiu.com/public/topical_report.aspx?campaignid=Industriesin2018

The White House (2017), “Presidential Executive Order on Promoting Energy Independence and Economic Growth”, <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/presidential-executive-order-promoting-energy-independence-economic-growth/>, 28 March.

Reuters T. (2017), “Coal Outlook Bleak”, <http://fingfx.thomsonreuters.com/gfx/rngs/USA-TRUMP-COAL-REVIVAL/010051NJ3R4/index.html>, 13 November.

Uyanık, S. (2015), “Dünyada ve Türkiye’de Kömürün Enerji Güvenliğinde Artan Rolü”. In M. E. Biresselioglu (Ed.), Enerji Güvenliği Perspektifinden Türkiye'ye Bakış (Sayfa 50-58). Ankara, Enerji Hukuku Araştırma Enstitüsü.

Victor, D. G. (2016, 17 November), “What to Expect from Trump on Energy Policy”, Planet Policy, Brookings, <https://www.brookings.edu/blog/planetpolicy/2016/11/17/what-to-expect-from-trump-on-energy-policy/>

Wolfe, D. (2017), “What Trump's Climate Change Executive Order Means for the Future of Clean Energy”, Fortune, <http://fortune.com/2017/03/28/donald-trump-climate-change-executive-order-clean-energy-policy-environment/>, 28 March

Wolfram, G. (2018, 25 January), “Column: Coal still a Necessary Resource”, The Detroit News.